

Граматико-лексичні розбіжності свідчать про те, що при переході на чужу мову людина повинна переосмислювати/перекодовувати свої думки і викладати їх у незвичний до того спосіб. Іноді їй може бракувати лексем, концептів, фразеологізмів або граматичних категорій, чи навпаки, їй може заважати необхідність ускладнювати мовлення «зайвою» деталізацією. Відповідно спілкування іноземною мовою можна порівняти із «бігом у мішках», коли є що сказати, але важко впоратися із формою, щоб передати смисл без спотикання. Ось чому формування мовного портрету особистості – це актуальна та невичерпна тема для сучасних наукових розвідок.

Література:

1. Радбиль Т. Б. Основы изучения языкового менталитета: Учебное пособие / 3-е изд. М., 2013. 328 с.
2. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. М., 1993. 656 с.
3. Kondo D. Crafting Selves: Power, Gender, and Discourses of Identity in a Japanese Workplace / Dorinne K. Kondo. Chicago, 1990. 346 p.
4. Twain M. The Awful German Language. In: A Tramp Abroad. New York and London, 1879. P. 290-307.

ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Лісова Ю. О.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри міжкультурної комунікації та прикладної лінгвістики
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Художній текст – це нескінченний простір для досліджень, джерело формування почуттів, роздумів про себе й іншого, про мову і культуру, що вивчається.

Останнім часом художній текст набуває нового «звучання» у навчальних програмах середніх і вищих навчальних закладів України. З одного боку, такий тип текстів постає інструментом вивчення і практики іноземних мов і культур. З іншого боку, щодо художнього

тексту як об'єкта прочитання застосовуються нові види роботи. Вже не йдеться про традиційні методики, у яких довгий час література була першочерговим засобом вивчення іноземної мови: тексти художньої літератури були джерелом вивчення граматики і лексики [5, с. 158]. Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями із мовної освіти [6] ми розглядаємо художній текст як жанр автентичного тексту (напр. пісня, казка, новела, комікс, графічний роман, драматичний твір, вірш тощо), що використовується для формування іншомовної читацької компетентності [1, с. 38].

Із комунікативним підходом у вивченні іноземної мови література дещо реабілітувалася – уведення фрагментів художніх текстів до програм практичних курсів іноземних мов уможливило подолання протиріччя між включенням художніх творів у навчальний процес та можливістю його практичної реалізації [1, с. 38]. Художній текст як автентичний документ, підібраний з урахуванням інтересів та вікових особливостей учнів/студентів, слугує засобом розвитку читацької і мовленнєвої компетентностей [5, с. 158], набуття літературних знань, доступу до іншомовної культури, формування естетичного смаку. Стосовно форм роботи із фрагментами художньої літератури, то у глобальному плані окреслюємо такі, що уможливлюють аргументацію, обґрунтування, аналіз та експлікацію, а також сприяють конфронтації ідей та смаків читачів.

Робота із текстом не має на меті цілковитого або глобального розуміння, оскільки аналізуються мовні і мовленнєві явища, відхилення від норми, дискурсивні маркери тощо [4, с. 4].

Услід за Борецькою [1] дотримуємося таких етапів читання при роботі із текстом на заняттях із практичного курсу іноземної мови: дотекстовий, текстовий, післятекстовий.

Дотекстовий етап передбачає ознайомлення із художнім текстом, налагодження стосунків із ним читача (як відзначає Вікторія Бегелен-Аржімон [3]) шляхом вивчення його композиції, типографічних особливостей, пунктуації, графічних елементів, поділу на структурні елементи. Досить цікавим у цьому плані є робота із першою і останньою сторінками обкладинки, їх варіаціями відповідно до видавництва і років виходу. Це своєрідний трамплін до входу у світ художнього тексту [3], оскільки серед можливих видів діяльності на цьому етапі пропонуємо:

а) висунути гіпотезу щодо персонажів, місця, де відбувається дія, атмосфери, історичний період, теми тощо;

б) ознайомитися із відгуками на художній твір в особистих блогах користувачів соціальних мереж;

в) простежити наявність кіноадаптацій чи театральних постановок;

г) ознайомитися із буктрейлерами;

д) переглянути персональні сторінки авторів художнього твору в інтернеті. Досить часто із таких сторінок можна вилучити багато інформації щодо біографічних даних автора і зіставити їх з його світоглядом. Так у потенційних читачів виникає відчуття взаємозв'язку з автором, що дозволяє заохотити до наступного кроку – прочитання твору [2].

Текстовий етап включає види роботи, які активізують діяльність студента відповідно до художнього тексту, – вилучити, простежити, відмітити, встановити, підкреслити і т. д. У цьому разі зазначені інструкції виконуються із залученням інформації, отриманої на дотекстовому етапі. Наприклад, не варто вилучати єдину лексичну одиницю із фрагменту, але і її оточення, контекст.

Для полегшення розуміння і сприйняття фрагментів художньої літератури доцільно запропонувати до них словник вжитих у них термінів і понять, зосереджуючи увагу на реформулюваннях, синонімах та антонімах [4, с. 5]. Адже наше завдання полягає у супроводі студента у читанні, а не введенні у складну ситуацію.

Залежно від поставлених завдань *післятекстовий етап* включає досить широкий спектр усних і письмових завдань і видів діяльності й передбачає, в основному, контроль розуміння прочитаного.

Запропонована розвідка лише фрагментарно торкається широкого літературного поля як джерела міжкультурної інформації, оскільки художня література зіштовхує читача із цінностями і традиціями, які не завжди йому близькі. Наявні суперечливі шляхи дозволяють уникнути особистісного світобачення, що і передбачає вивчення художньої літератури у процесі викладання іноземної мови.

Література:

1. Борецька Г. Е. Відбір автентичних текстів для формування іншомовної читацької компетентності у майбутніх вчителів англійської мови. *World science*. 2016. Т. 4. № 6 (10). С. 38–41.

2. Béguelin-Agrimón V. Des lectures et des écritures du texte littéraire en langue étrangère. *Recherches en didactique des langues et des cultures. Cahiers de l'ACEDLE*. 2016. Vol. 13. № 3. URL : <https://journals.openedition.org/rdlc/1290>. DOI : <https://doi.org/10.4000/rdlc.1142>.

3. Béguelin-Agrimon V. L'écriture : une alliée pour la lecture de textes littéraires en langue étrangère. *Prismes*. 2008. № 8. P. 18–20. URL : https://www.academia.edu/31405452/L%C3%89CRITURE_UNE_ALLI%C3%89E_POUR_LA_LECTURE_DES_TEXTES_LITT%C3%89RAIRES_EN_LANGUE_%C3%89TRANG%C3%88RE.

4. Blondeau N., Allouache F., Né M.-F. Littérature progressive du français. Intermédiaire. 2 me éd. Paris: CLE International, 2013. 176 p.

5. Cuq J.-P. Littérature. *Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde*. Paris : CLE International, 2003. P. 158–159.

6. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. URL : https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf (дата звернення: 25.12.2020).

АНАЛІЗ НАУКОВОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ТЕКСТУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФІЛОЛОГІЇ

Марінашвілі М. Д.

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри французької філології

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Згідно зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим Міністерством освіти і науки України у 2019 р., метою навчання у магістратурі є «підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, у діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами» [2, с. 6]. Для досягнення цієї мети необхідно, з-поміж іншого, сформувати у майбутніх фахівців здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів [2, с. 7]; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень [2, с. 8].